

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-3-37 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 03-28/343-144
Karar Tarihi : 1.5.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK (Başkan Y.)
Üyeler : A. ERSAN GÖKMEN, R. MÜFIT SONBAY, Murat GENCER,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Tuncay SONGÖR, Kublay ATASAYAR, M. Sıraç ASLAN

B- RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Onur Yelda YÜKSEL,
Alper KARAKURT, Osman Tan ÇATALCALI

**C- BİLDİRİMDE
BULUNAN** : T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Hüseyin Rahmi Sk. No:12 Çankaya / Ankara

D- TARAFLAR : Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kayseri Adana Devlet Karayolu 43. Km. Kayseri

- SMM Ortak Girişim Grubu
Organize Sanayi Bölgesi 6. Cad. No:5 Kayseri

- Hesfibel Fibar Optik ve Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hacılar Yolu 8. Km. Kayseri

E-DOSYA KONUSU: Takım Tezgahları San. ve Tic. A.Ş.'nin kamuya ait %100 oranındaki hissesinin "Satış Yöntemi" ile "Belirli İstekliler Arasında Kapalı Teklif Usulü"ne göre özelleştirilmesine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.3.2003 tarih, 1302 sayı, 11.4.2003 tarih, 1550 sayı ve 15.4.2003 tarih, 1602 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 28.4.2003 tarih, 2003-3-37/ÖN-03-AÇ sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 28.4.2003 tarih ve REK.0.07.00.00/50 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Devralma işlemine taraf olan teşebbüslerin ilgili ürün pazarında Tebliğ’de öngörülen pazar payı ve ciro eşiklerini aşmamaları nedeniyle anılan işlemin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ’in kapsamında izne tabi bir devralma olmadığı ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Sektöre İlişkin Bilgiler

Takım tezgahları sektörü, makine endüstrisinin alt sınıflarından biridir. Makine endüstrisi ise “Bütün endüstrilere ana yatırım malzemesi (tezgah) sağlayan, “teknoloji kazandıran ve barındıran” çeşitli makine üretim endüstrisi” şeklinde tanımlanmaktadır. Makine endüstrisinin 4 ana sınıfı bulunmaktadır. Bunlar;

1. Endüstriyel Makine Endüstrisi
2. Takım Tezgahları Endüstrisi
3. Motorlu Taşıtlar Endüstrisi
4. Diğer Genel Makine Endüstrisidir.

Yukarıda sayılan 4 ana sınıftan biri olan takım tezgahları sektörünün tanımı ise “Metal kesmek, form ya da şekil vermek için kullanılan, manuel değil elektrikle çalışan makinalardan oluşan ve diğer bütün sektörlerle ana malzeme sağlayan sektör” olarak yapılmaktadır. Takım tezgahları yüksek kalitede ana makinelerle imal edilen yüksek hassasiyetteki mil, rulman, hassas kaymalı yatak ve eksenlerdeki vidalı hareket millerinin yapımını içermektedir.

Takım tezgahları, metal kesme takım tezgahları (talaşlı) ve metal şekillendirme takım tezgahları (sac işleme) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Söz konusu her bir grup ise, kendi içerisinde farklı amaçlara hizmet eden çok sayıda alt makina türünü barındırmaktadır.

Takım tezgahları üretimi genellikle küçük ve orta büyüklükteki teşebbüsler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunun sebebi ise takım tezgahları sanayisinin çok çeşitli imalatı kapsamasından dolayı küçük firmaların, büyük firmaların ihtisaslaştıkları konular dışında kalan boşlukları doldurabilen az sayıda ve özel maksatlı makinaların imalatını gerçekleştirebilmesidir.

Takım tezgahları sektörü genel makine imalat sektörü, dayanıklı tüketim malları sektörü, otomotiv ve savunma sanayi sektörü, tarım alet ve araçları imalat

sektörü, uzay ve havacılık endüstrisi ve raylı araçlar endüstrisi ile yoğun ilişki içinde bulunmakla birlikte, bu sektörlerden genel makine imalat sektörü ve otomotiv ve savunma sanayi sektörü ile direkt ilişkidir.

2002 yılında Türkiye'de 185,6 milyon ABD Doları değerinde imalat yapılmış ve buna göre de takım tezgahları sektörü dünya sıralamasında 19., Avrupa ülkeleri arasında ise 12. sırada yer almıştır. 2002 yılı itibarıyla Türkiye'ye yapılan ithalat ise 237 milyon ABD Dolarıdır. Türkiye pazarında makina üreten teşebbüslerin takım tezgahı taleplerinin yaklaşık %85'i ithalat yolu ile karşılanmaktadır.

H.1. 2. İlgili Ürün Pazarı

1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca ilgili ürün pazarının tespitinde; tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal ve hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmakta, tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilebilmektedir.

İlgili dosyada özelleştirmeye konu olan Takım Tezgahları San. ve Tic. A.Ş., yurt içinden ve yurt dışından gelen talebe bağlı olarak dönemler itibarıyla fason makina parçası üretimi yapmakla beraber esas olarak, metal kesme takım tezgahları (talaşlı) pazarında faaliyet göstermektedir. Metal kesme takım tezgahları (talaşlı) ise, kendi içerisinde torna etme makinaları, oyuk açma makinaları, matkaplı delme makinaları, elektrikli deşarj makinaları, dişli freze makinaları, taşlama tezgahları, torna tezgahları, torna merkezi, makina ile işleme merkezi, freze makinaları, istasyon tipi makinalar, vida dişi çekme ve vida dişi açma makinaları şeklinde farklı gruplara ayrılmaktadır. Takım Tezgahları San. ve Tic. A.Ş. bunlardan makina ile işleme merkezi, torna tezgahı, freze tezgahı ve taşlama tezgahları alanında üretim yapmaktadır. Söz konusu metal kesme tezgahı türlerinden her biri farklı bir amaca hizmet etmektedir. Üretilen makinanın niteliğine bağlı olarak her bir tezgah sırası ile kullanılabilmesi gibi yine makinaya bağlı olarak yalnızca herhangi birinin kullanılması da mümkündür. Bu yönüyle ilgili ürün pazarı; metal kesme takım tezgahları pazarının alt pazarları olan "makina ile işleme merkezi", "torna tezgahı", "freze tezgahı" ve "taşlama tezgahı" olarak kabul edilmiştir.

H.1.3. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşullarının komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması; ilgili coğrafi pazarın tespitinde büyük bir önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

Özelleştirme işlemine konu olan teşebbüsün ürünlerinin satış ve dağıtımının ülke genelinde yapılmasından dolayı, söz konusu işlemin etkilerinin dikkate alınacağı coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Taksan A.Ş.)

Taksan A.Ş. takım tezgahları imalat fabrikası her türlü takım tezgahları üretimini gerçekleştirmek üzere kurulmuştur. Şirketin başlıca üretim birimleri

- Takım Tezgahları İmalat Fabrikası
- Döküm Fabrikası
- Isıl İşlem Fabrikasıdır.

Takım Tezgahları İmalat Fabrikası 22.980 m² kapalı alana sahip olup, bu fabrikada üretim için 4 bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde dişli imalat tezgahları, ikinci bölümde CNC freeze, CNC torna, universal torna, universal freze gibi tezgahlar üçüncü ve dördüncü bölümlerde ise talaşlı imalatın yapıldığı tezgahlar bulunmaktadır. Bu bölümlerde her türlü tezgah montajını gerçekleştirmek mümkündür.

Taksan A.Ş.'ye ait Döküm Fabrikası'nın ise 6600 m² kapalı alanı bulunmaktadır. Kapasitesi yıllık azami 5.000 tondur. Ayrıca bu fabrikaya bağlı olarak 1200 m² kapalı alana sahip ve her türlü ahşap modeli imal edebilecek "model imalat atölyesi" bulunmaktadır.

Taksan A.Ş.'ye ait 2350 m² kapalı alanı bulunan Isıl İşlem Fabrikası'nda; endüsiyonla sertleştirme, gerilim giderme tavlama, sementasyonla sertleştirme ve direkt sertleştirme işlemleri yapılmaktadır.

Bütün bu fabrikaların dışında Taksan A.Ş.'nin atıl durumda bulunan,

- A-1 Dişli ve Dişli Kutuları Fabrikası (25.920 m²)
- A-3 Otomat Tezgahları Fabrikası (18900 m²)
- A-4 Taşlama Tezgahları Fabrikası (18900 m²)

vardır. Bu fabrikalardan A-4 fabrikası özel sektöre kiralanmıştır.

Taksan A.Ş.'nin son üç yıllık net satışları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1- Taksan A.Ş.'nin 2000, 2001 ve 2002 Yıllarına Ait Net satışları

Yıllar	2000 (TL)	2001 (TL)	2002 (TL)
Net Satış	4.366.358.000.000	11.062.847.000.000	13.151.386.000.000

H. 2. 2. SMM Ortak Girişim Grubu (SMM)

SMM Saadettin ERKAN, Mehmet ALTINEL ve Mustafa ÇAPAR tarafından özelleştirilmek üzere ihaleye çıkan Taksan A.Ş.'yi satın almak için kurulan bir şirkettir. İhaleye katılmak için imzaladıkları noter metninde; ihalenin kazanılması durumunda, SMM'yi kuran kişiler tarafından en az %51'i yine bu kişilere ait olan

03-28/343-144

bir anonim şirket kurulacağı ve Taksan A.Ş.'nin bütün hisselerinin bu şirkete devredileceği belirtilmiştir.

SMM üyelerinin ortağı veya sahip oldukları teşebbüsler aşağıda belirtilmektedir.

Saadettin ERKAN: Heskimya A.Ş.'nin %37 hissesine ve Hesmakina A.Ş.'nin %10 hissesine sahip bulunmaktadır. Bu teşebbüslerin 2002 yılı cirosu ... trilyon TL'dir.

Mustafa ÇAPAR: Çapar Makine'nin %99 hissesine, Agropar Madencilik'in %75 hissesine ve Kerim Maden'in %50 hissesine sahip bulunmaktadır. Söz konusu bu şirketlerin 2002 yılı cirosu ... trilyon TL'dir.

Mehmet ALTINER: İdris Demirel Samtaş Sigorta Acenteliği A.Ş.'nin %10 hissesine, Demirel Sigorta Ara. ve Müş. Hizmetleri A.Ş.'nin %10 hissesine, Demirel Ayakkabı San. ve Tic. A.Ş.'nin %2 hissesine ve Demirel Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin %10 hissesine sahip bulunmaktadır. Bu şirketlerin 2002 yılında toplam ... trilyon TL cirosu vardır.

H.2.3. Hesfibel Fiber Optik ve Elektronik San. ve Tic. A.Ş. (Hesfibel A.Ş.)

Hesfibel A.Ş. 1990 yılında %100 Türk sermayesi ile kurulmuş bir şirkettir ve Büyükmihci Grubu'na bağlıdır. Büyükmihci Grubu'nun ayrıca 12'si yurtiçi 3'ü yurtdışı olmak üzere toplam 16 şirketi bulunmaktadır. Bu şirketler; denizaltı kablolarının döşenmesi, temizlik ürünlerinin üretimi; gıda ürünlerinin depolanması, paketlenmesi ve dağıtım işlemleri, et ve et mamulleri üretimi, inşaat ve montaj işleri, turizm, hipermarket zinciri, deri işleme, ham deri ticareti, ocak, soba, şofben, aspiratör üretimi, fiber optik kablo imalatı, bakır haberleşme kablo imalatı, pazarlama alanlarında faaliyet göstermektedirler. Hesfibel A.Ş. ise bu faaliyet alanlarından fiber optik kablo üretimi dalında faaliyet göstermektedir. Hesfibel A.Ş. aynı zamanda Malezya'da fiber optik kablo üretimi alanında faaliyet gösteren Gunung Fiber Optik SDN. BHD.'nin %30 hissesine ve Endonezya'da bakır haberleşme kablo imalatı alanında faaliyet gösteren P.T. Widya Cable'nin %95 hissesine sahiptir.

Hesfibel A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanı İhsan BÜYÜKMIHÇI, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nuh Mehmet BÜYÜKMIHÇI üyeleri ise Ahmet BÜYÜKMIHÇI, Mustafa BÜYÜKMIHÇI ve Osman BAYRAKTAR'dır.

Hesfibel A.Ş.'nin son üç yıllık net satışları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2-Hesfibel A.Ş.'nin 2000, 2001 ve 2002 Yıllarına Ait Net Satışları

Yıllar	2000 (TL)	2001 (TL)	2002 (TL)
Net Satış	23.659.286.416.652	64.841.223.948.718	90.776.499.219.154

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 3. maddesinde, özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin ilgili ürün piyasasındaki pazar payının %20'yi veya cirosunun 20 trilyon TL'yi aşması ya da bu eşikler aşılmassa bile özelleştirilecek teşebbüsün hukuki veya fiili imtiyazlara sahip olması durumunda, ihale şartlarının kamuoyuna duyurulmasından önce, Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulacağı belirtilmektedir.

Son beş yıllık verilere göre takım tezgahları üst pazarındaki pazar payı % ... ile % ... oranları arasında değişen Taksan A.Ş.'nin 2002 yılı cirosu trilyon TL'dir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden Taksan A.Ş.'nin, yukarıda yer verilen ilgili ürün pazarlarının her birinde pazar payının yine aynı aralıklar arasında kaldığı tespit edilmiştir. Diğer yandan söz konusu şirketin herhangi bir hukuki veya fiili imtiyazı bulunmamaktadır. Bu çerçevede söz konusu özelleştirme işlemi, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi anlamında ön bildirimde tabi bir işlem değildir.

1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca, ön bildirimde tabi olmamakla birlikte, özelleştirme kapsamında gerçekleştirilecek devralmaya taraf olan teşebbüslerin ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının %25'i veya toplam cirolarının 25 trilyon TL'yi aşması halinde, devralma işleminin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gerekmektedir.

Taksan A.Ş.'nin özelleştirilmesi amacıyla yapılacak ihaleye teklif veren iki teşebbüs bulunmaktadır. Bunlardan ilki Büyükmihci şirketler topluluğu bünyesindeki Hesfibel A.Ş.'dir. Söz konusu şirketin ve bünyesinde bulunduğu grubun diğer şirketlerinin takım tezgahları pazarında herhangi bir faaliyetleri bulunmadığından, pazar payları ve ciroları yoktur. Bu çerçevede özelleştirme işlemi sonucunda Taksan A.Ş.'nin tüm hisselerinin Hesfibel A.Ş.'ye devredilmesi halinde, bu işlem bakımından pazar payı ve ciro eşiklerinin aşılmaması nedeniyle Rekabet Kurulu'ndan izin alınması zorunluluğu bulunmamaktadır.

İhaleye teklif veren ikinci teşebbüs SMM'dir. Dosya mevdunda yer alan "Ortak Girişim Beyannamesi"nden anlaşıldığı üzere SMM, Taksan A.Ş.'nin hisselerinin tamamının alınması amacıyla müşterek teklif vermek üzere Selahattin ERKAN, Mehmet ALTINER ve Mustafa ÇAPAR tarafından kurulmuştur. Aynı beyanname uyarınca söz konusu ihale ve bununla ilgili diğer bütün hususlarda ortak girişim temsilcilerinden en az ikisinin imzası ile ortak girişim grubunun temsil ve ilzamu sağlanacak, böylelikle ortak girişim grubu üyelerinin her birini borç altına sokabilecek taahhütler ile söz konusu gruba yöneltilecek vecibelerin yerine getirilmesinden üyelerin her biri müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır.

SMM'yi oluşturan gerçek kişilerin takım tezgahları pazarında ve dolayısıyla ilgili ürün pazarlarında herhangi bir faaliyetleri olmadığından pazar payları ve ciroları bulunmamaktadır. Bu çerçevede Taksan A.Ş. hisselerinin SMM tarafından devralınması işlemi sonucunda tarafların toplam pazar payları ve ciroları Taksan A.Ş.'nin ilgili ürün pazarlarındaki pazar payı ve cirosu ile sınırlı kalacaktır. Bu rakamların 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen pazar payı ve ciro eşiğini aşmaması nedeniyle söz konusu devralma, Rekabet Kurulu'ndan izin alınma zorunluluğu bulunmayan bir devralma işlemidir.

Diğer yandan "Ortak Girişim Beyannamesi"ne göre, Taksan A.Ş.'ye ilişkin ihalenin SMM tarafından alınması halinde, Özelleştirme İdaresince belirlenecek süre içinde, sermayesinin en az % 51'ine ortak girişim grubu üyelerinin sahip olacağı bir anonim şirket kurulacaktır. Taksan A.Ş.'nin hisselerinin SMM tarafından devralınması halinde bu işlemin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olmayacağı yönünde yukarıda yapılan değerlendirme, kurulacak anonim şirketin kontrolünün tek başına SMM'ye ait olması durumunda geçerlidir. % 51 oranındaki hissesine SMM sahip olmakla birlikte, bu grubun yanında herhangi bir gerçek ya da tüzel kişinin kontrolü üzerinde etkili olabildiği, diğer bir deyişle SMM ile başka gerçek/tüzel kişilerin birlikte ortak kontrolüne sahip oldukları bir anonim şirketin kurulması halinde bu durum ayrıca Rekabet Kurulu tarafından değerlendirilecektir.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında; özelleştirilme işlemine ilişkin olarak açılan ihaleye teklif veren teşebbüsler olan SMM Ortak Girişim Grubu ya da Hesfibel Fiber Optik ve Elektronik San. ve Tic. A.Ş. tarafından, Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin devralınması işlemine izin verilmesi talebine ilişkin olarak;

1. özelleştirilecek teşebbüs olan Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ilgili ürün pazarlarındaki paylarının ve cirolarının 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 3. maddesinde öngörülen eşiklerin altında olması ve herhangi bir hukuki veya fiili imtiyaza sahip olmaması nedeniyle, söz konusu özelleştirme işleminin ön bildirim tabi olmadığına,

2. Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile devralan konumundaki teşebbüs olan SMM Ortak Girişim Grubu'nun ilgili ürün pazarlarındaki toplam pazar paylarının ve cirolarının 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde belirtilen eşiklerin altında olması, ancak değerlendirmenin kurulacak anonim şirketin kontrolünün tek başına SMM ortak girişim grubuna ait olması durumunda geçerli olması kaydıyla, söz konusu devir işlemi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınmasına gerek bulunmadığına,

03-28/343-144

3. Takım Tezgahları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile devralan konumundaki teşebbüs olan Hesfibel Fiber Optik ve Elektronik San. ve Tic. A.Ş.'nin ilgili ürün pazarlarındaki toplam pazar paylarının ve cirolarının 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde belirtilen eşiklerin altında olması nedeniyle, söz konusu devir işlemi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınmasına gerek bulunmadığına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.